

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. PÁPÓVELDE-UTCA 8. Telefon száma 55-88.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. PÁPÓVELDE-UTCA 8. Telefon száma 51-68.

Mai számunk főbb közleményei: Vasercik: Szilágyi és a közjog. A delegáció. A transzváli háború.

Szilágyi és a közjog.

A magyar delegáció hadügyi albizottságának tegnapi ülésén Szilágyi Dezső az elnöki székéből olyan kijelentéseket tett, amelyek csak azért nem keltek a közvéleményben a visszahatásnak legerősebb hullámaik, mert az új rendszer inamár teljesen megfoglalta Magyarországon a törvények tiszteletét és a törvényesség iránt való érzéket.

Szilágyi Dezső segítségére akart sietni a közös kormány ama törvényellenes kívánalmának, hogy a tisztek fizetését a delegációk emelhesék a magyar országgyűlés előzetes megkérdése nélkül. E végből kijelentette először, hogy a magyar és az osztrák delegációk illetékessége és hatásköre teljesen egyenrangú.

Már pedig tudnivaló, hogy az osztrák delegáció határozatai, ha a király szentesíti azokat, Ausztriában törvényerővel bírnak; míg ezzel szemben a magyar delegáció által megszavazott költségvetés az 1867. XII. tezik 41. §-szerint csak akkor bír törvényerővel, ha azt a költségvetést a magyar parlament beilleszti a magyar országos költségvetés keretébe.

Hízen ha ez nem így van, ha mi tévedünk, ha az osztrák delegáció által megszavazott költségvetés épen úgy az osztrák parlament elé terjesztendő, mint a magyar delegáció határozata, akkor ma törvényesen nincs közös indemnitásunk.

A közös indemnitás ugyanis a magyar törvényhozás már előzetesen beillesztette a magyar országos indemnitás keretébe és ezzel előre jóváhagyta a delegációs indemnitást. Ausztriában azonban nem adott a parlament az osztrák kormányának budget-provizóriumot. A delegációs indemnitás tehát Ausztriában és szintén nem volna jóvá hagyva, a mi a közönségi viszonyok tekintetében a tökéletes exeket jelentené.

Szilágyi Dezső rabulcskítja nem gondolta meg ezt a következményt, a mikor az osztrák delegáció mintajára a magyar delegációnak is impudált az a jogot, hogy a magyar törvényhozás kijátszásával a katonatisztek fizetéselméletét kimondhassa. Ez a rabulcskító kiáltás Szilágyi Dezsőből egyébként ott is, a hol a szervezési jogot magyarozza.

A tiszti fizetések megállapítása és azoknak időnkénti változtatása a szervezési jogból folyik. De hát kit illet meg Magyarországon ez a jog? Minden kétséget kizárólag a magyar törvényhozást és semmiképen sem a körülírt feladatokkal megbízott delegációt.

A kormányzó hatalom is csak a törvényhozás által megszervezett kereteken belül végezheti a maga funkcióját. Honnan veszi tehát Szilágyi Dezső azt a nézetet, hogy a delegációnak épen a szervezési jog elméletből kifolyólag van a saját hatáskörében a tiszti fizetések felemelése ügyében határozni?

Tudományos apróságok.

(A kényelem és jölet. — A haszon. — A szocialisták ön-zése. — A munkások egészsége. — A gyártelepek levegője. — A levegő felhosszítása. — A levegő-regenerátor. — A villamoság és a szén. — A villamoság százáda.)

Kényelem és jölet után tör minden ember. Az anyagi jölet rugója ma minden eszeleketünknek. Nagy idők nagy eszmi elhomályosulása, a tarsadalom és politika nagy kérdései elenyésznek a haszon fogalma előtt. Az önzés korában első vagyok én, azután megint én és végre í-mét én. A tarsadalom minden rétege, a főrendtől a munkásig, a napzamosig egyenlően önző. A sztrajkok, beharok mind a munkások anyagi jöletét és kényelmét akarják fejleszteni. A humanizmus és higye azért olyan kedvelt és hangzatos jelszavak, mert alkalmas adnak az önzést elpalsztolni. A mai szocialista mozgalmaknak is ez az indító rugója. Akadnak ugyan egyes rajongó férfiak, a kik törön érő szívük minden hével ragaszkodnak a szocializmus eszméjéhez, hangzatos jelszavaival, de a nagy tömeg csak anyagi előnyököt: több kényelmet, kisebb munkaidőt és nagyobb fizetést vár tőlük.

És tényleg napjainkban rendkívül sokat tesznek a munkások érdekében. Az ipar és tudomány karöltve orvosi vállalatokat, gyárakat, bányákat létesítettek, amelyekben a munkások millió nyertek munkát, keresetet. Eme telepeken mindenütt rendkívül nagy gondot fordítanak a munkások testi épségére. A munkások számára az egyes telepek mellett külön városrészeket emelnek, a melyekben az egyes munkásoknak a lehető legnagyobb kényelemmel rendelkezik. A munkahelyeken pedig a modern egészségügy minden használatát talalmányait értékesítik a munkások számára, hogy mielő nagyobb kényelmet élvezhessenek munkaközben.

Szilágyi Dezsőt, ugy látszik, Horánszky magaviselete vitte bele a közjogi magyarázatokba, a melyekkel segédkezni sietett a magyar törvényhozás jogainak megcsorbításánál. Horánszky most az ő konkurrensé és Szilágyi nyilván meg nem állhatta szó nélkül, hogy Horánszky több érdemet szerezzen a jogfeladás és a magasabb stréberkedés terén.

Budapest, január 6.

A sárosmegyei főispán felmentése. A hivatalos lap ma száma a következő legelső kéziratos közli:

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnökök előterjesztésére Sárosmegyei Főispán, Sárosmegyei főispánját ezen állásból, hű szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére felmentem.

Kelt Bécsben, 1899. évi december hó 29-ikén.

Ferenec József, s. k. Széll Kálmán, s. k.

Ez a felmentés nem jó vártalanul. Lapunk már nagyon régen megírta, hogy Apponyiak a legerősebben követelik Szinyei-Merse eljését. A király azonban hallani sem akart erről. Széll Kálmán azonban mindenáron kedveskedni akart a volt nemzeti pártnak és keresztül is vitte Szinyei-Merse eljését.

A delegáció.

A hadügyi albizottság ma délelőtt 11 órakor Bécsben Szilágyi Dezső elnöke alatt folytatta tanácskozását. Jelen voltak a közös kormány részéről: Gróf Collochowits Agenor külügyminiszter, báró Krieghammer Ödön hadügyminiszter és báró Spaur tenagyaz és tengerészeti ügyosztály vezetője, Jekeli János altábornagy osztályfőnök, Rökenczeusz altábornagy osztályfőnök, Canistius és Ular vezérőrnagyok, Krobotin, Terkulja és Ellmayer ezredesek, Dobucký lovag vezérhadbíró, Abele alezredes és Urban őrnagy a hadügyminiszter szárnysegédei, Graf hadbíró, dr. Uriel vezértörzsorvos; a magyar kormány részéről: Széll Kálmán miniszterelnök és báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter.

A protestáns katonai létkészek.

Elnök az ülést megnyitván, a hadügyi albizottság áttér a rendes költségvetés témakörére tárgyalásra. A negyedik cizimél (Katonai létkészek.) Münnich Aurél előadó felmenti azt az aránytalanságot, hogy míg a tábori létkész karban 142 római katolikus, 11 görög-katolikus és 11 görög-keleti létkész lájja el, a híveinek lelki szükségleteire megkívántó tendókat, addig református létkész 4 és ágostai evangélikus 4 van alkalmazva, pedig a katolikusok és protestánsok arány száma 7:1. A 142 római katolikus létkészrel szemben tehát és szintén 20 protestáns volna alkalmazandó. Különösen szembeötlő a protestánsok hátrányos helyzete, ha tekintetbe vesszük, hogy míg a római katolikus tábori létkész kar évi budgetje 700.000 frt, addig a protestánsoké 14.800 frt. A feladatok egyformák lévén, méltányosnak tartja szót ezen aránytalanságnak olyképen kiegyenlítését, hogy a protestáns tábori létkész, ha nem is többször, legalább évenként egyszer látogassak híveiket legalább ott, a hol 50-en felül vannak. A római katolikus létkészek hivatelt havonként meglátogathatók, de ez a nyolc protestáns tábori létkészre nézve fizikai lehetetlenség, mert például a budapesti tábori létkész hatáskörébe 10 kaded- és egy alrealskola van beosztva. Annál érezhetőbb a szükség, mert a helyi létkészek sok helyütt se sem engedik a katonaságot a templomba, mert attól tartanak, hogy e miatt többi hívek maradnának el. Hogy a protestáns létkész helyzete a római katolikusokival szemben aránytalanul mostohább, kitűnik abból, hogy a protestáns létkész a római katolikus káplánnal van egy rangban és hogy a legmagasabb protestáns katonai létkész is csak a nyolcezeres rangosztályba tartozik és feljebb nem mehet. Vegül nem méltányos, hogy a protestáns egyházi ügyeket a római katolikus tábori püspök tanúsítja. Kéri a hadügyminisztert, hogy tegye e kérdést tanulmányra tárgyára és a mennyiben a közlöt adatok a helyzetnek megfelelőek, a jövő költségvetés kereté-

ben ejise módját annak, hogy a katonai létkész ügy a protestánsokra nézve is méltányos megoldást nyerjen.

Báró Rudnyánszky József a fizetési kérdést a létkészre nézve most felvetni nem tartja alkalomszerűnek.

Báró Krieghammer Ödön hadügyminiszter kijelenti, hogy ezt a kérdést megfontolás tárgyává teszi és a királynak jelentést tesz róla.

Münnich Aurél előadó helyteleníti, hogy a római katolikus tábori püspök intézkedik a nem katolikus létkészekről is.

Báró Krieghammer Ödön kijelenti, hogy nincs kifogása az ellen, hogy külön referenci állás szerveztessék a nem katolikusok részére; azonban polgári létkészek közreműködésére mindig lesz szükség.

Szabó István Münnich Aurél fellegóztát pártolja és helyesli a hadügyminiszter által kifejtetteket, hogy minden felekezetre nézve külön referens döntson.

Szilágyi Dezső elnök összegeva a felhozottakat, kiemeli, hogy helyesebb, ha világi referens tesz javaslatokat a létkészre nézve, mint ha idegen vallású egyházi.

Horánszky Nandor azt hiszi, hogy az irányadó szempontok ki lévén fejte, a legelőszérűbb az, ha a közös hadügyminiszter a kérdést tanulmányozza és az ügyről jövőre előterjesztést tesz.

Szilágyi Dezső megemlíti, hogy a protestáns létkész szempontja az arányosság szempontjából is szükséges.

Szabó István ehhez hozzájárul és erre a címet a hadügyi albizottság elfogadja.

Katonai belügyek.

Az ötödik cizimél, vagyis a katonai igazságszűgy igazgatásánál rövid, eszmecsere után báró Krieghammer Ödön hadügyminiszter kijelentette, hogy részéről eddig is csak az előadó betegesége és változása késleltette az ügynek megoldását.

A hetedik cizimél, a csapatlétszék és csapatok általános kiadásainál, gróf Széchenyi Imre a porosz paradélopis behozatala iránt kér intézkedést.

Krieghammer Ödön erre kijelenti, hogy ez a tornagyakorlatokkal és legénység testi edzésével van összefüggésben.

A tizenkilencedik, cizimél a katonai nyugdíjgy tárgyalásánál, Krieghammer Ödön hadügyminiszter kijelentette, hogy nincs kifogása az ellen, hogy kimutatassék, hogy a nyugdíjzártságnak az elfoglalt rangfokozatban az illető mennyi időt töltött.

A huszonegyedik cizimél (elhelyezési költségek) Münnich Aurél előadó ismertette az elhelyezési albizottság jelentését, mely szerint 188 magyar zászlóalj közül a magyar korona területén el van helyezve 148, a megszállott tartományokban 23. a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyiságok területén 17.

Az elhelyezési albizottság jelentését tudomásul vették és az albizottságnak erre vonatkozó tavalyi határozatát, vagyis, hogy a hadügyminiszter a változástól a jövő évből is tegyen jelentést.

Ezzel a közös hadügyminiszterium rendes költségvetésének tárgyalása befejeztet.

A rendkívüli szükséglet.

Ezután áttér a hadügyi albizottság a rendkívüli költségvetés tárgyalására.

A harmadik cizimél, vagyis a jelenleg meglévő kétszereztől és huszonegy előnyvázati készletnek felecsérelésére vonatkozó tételnél, Münnich Aurél előadó azt kérdezi, hogy vajon a legénységnek a köztézés javítására fölvetett többel több konzerv-adagokat szolgáltattak-e ki, és hogy miképpen véli a hadügyminiszter ezen összeget felhasználádonak?

Tolnay Lajos hangsúlyozza, hogy tudomása van róla, hogy a konzerv-megrendelés kellő arányban történt Magyarországon; azonban nem szabad tekintet nélkül hagyni, hogy má szállítanak terén jóval a kvótárány alatt áll Magyarországon.

Báró Krieghammer Ödön kifejti, hogy a vacsorapénzt az elemzési közlegő kapja, mert ennek van módjában az elemzőket célszerűen beszerezni. Kijelenti, hogy a budapesti konzervgyárból az összes szükségletnek 35%-át fedezi.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter kijelenti, hogy ugyanazon eljárást követik a honvédségnél is.

Az ötödik cizimél, vagyis a gyakorló és löszerekre való szükséglet tárgyalásánál, Tolnay Lajos azt kérdezi, hogy miután tudomás szerint Veszprémben új gyakorlóteret létesítettek, az örkényi gyakorló- és löteret felhagyják-e?

Báró Krieghammer Ödön erre azt válaszolja, hogy az örkényi löteret továbbra is tartartják és hogy Veszprémben oly gyakorló- és löter létesítettek, a mely az összes céloknak megfelel.

Erre a cizimét az albizottság elfogadta. A hetedik cizimél első építkezési részletekre előirányzott összeg tárgyalásánál az ötödik tételnél, mely a székesfehérvári katonai elmelezi telep újabb építésére vonatkozik, Csátray Antal felszólására báró Krieghammer Ödön a felvilágosításokat megadván, a hadügyi bizottság a tételt megszavazta.

A rendkívüli szükséglet többi cizimét vita nélkül fogadták el.

A 30 millió pöthitel.

Münnich Aurél előadó ezután előterjeszti, hogy ezek szerint a rendkívüli szükséglet 8 millió koronával kevesebb a tavalyinál, a mi a vérérdítési és a füsttelek 600 beszerzésére vonatkozó tételék kihagyásának következménye. Ezzel azonban ellentétes a hadügyminiszter urnak egy állandó más helyütt tett kijelentése, a mely szerint a nettóan szükséges költségek és cizime a harminc millió póthitelnek még rendelkezésre maradó részből fogja fedezni, a mi inkorrekt eljárás volna, mert fel nem használt cizimek alapján új költségekbe becsatolnak egyáltalában nem szabad.

Krieghammer Ödön hadügyminiszter kijelenti, hogy az állítólagos hírszövegek nem felelnek meg a valóságnak. Neki az, hogy ott, a hol törvényes felhatalmazás nincs, virremet eszközöjön ki és illet vegyen igénybe, soha szándékában nem volt. A politikai körülmények lehetővé tettek, hogy azok a veszélyek, a melyek akkor, a mikor a 30 millió póthitel kerérett, fenforogtak, ma nem állván fenn, a 30 millió hitel alapján történő beszeresken valamivel lassabb tempó követessék. Ezért kérte a hitel meghosszabbítását. Masrészt azonban a rendkívüli költségeknek el idő szerint a politikai konstellaáció megengedi, hogy elegendőnek tartsa ez évre a már történt vérérdítési és egyéb intézkedéseket úgy, hogy ezeknek egyelőre valamivel lassabb tempóban való eszközése annál aggyáltalában látszott, mivel a pénzügyminiszterek részéről is figyelemzette lett arra a ténnyre, hogy az idén egy nagyobb összegnek a költségvetésbe való felvétele mellett, nem lennének képesek a költségvetés hiány nélkül fedezni. Ó lehet méltányolni akarta és méltányolja is a két állam pénzügyi helyzetét, de a jövőre nézve nem vállalkhat felelősséget abban a tekintetben, hogy minő mértékben kell majd a vérérdítések és egyéb rendkívüli költségekkel folytatást igénybe venni? Az idén azonban a kiütött kereten túlmenni nem szándékozik.

Széll Kálmán miniszterelnök kifejti, hogy a hadügyminiszter eljárása és kijelentése teljesen megfelelő és hogy természetesen, hogy bizonyos összefüggés el fenn a 30 millió póthitel célja és azon költségek céljai közt, a melyek a füsttelküli löpor és erődítések cizimé évenként a rendkívüli költségekbe felvették. Amde ez nem jelenti azt, hogy a mikor a hadügyminiszter a pénzügyi helyzetet kellő figyelembe veszi, ezt más uton ismét meg akarja kerülni, hanem jelenti azt, hogy ez idő szerint, ezen esztendőre, lassabb tempóban akarja a kiadásokat megtenni. A jövőről természetesen sem 6, sem a hadügyminiszter, sem a delegáció ma tényleg nem nyilatkozik.

Palezky Ágost csak azt tartja szükségesnek konstataálni, hogy illetéktelenül virremet eszközöltetett nem fog és hogy, ha a 30 millió póthitel meghosszabbított, az csak azon célokra fog elkölteni, a melyekre megadatott és hogy azon tettekre nézve, a melyek a rendkívüli költségvetésbe felvéve nincsenek, kiadásuk szintén sem fog az idén kiadás eszközöltetni, kivéve a körülmények előre nem látható változásait.

Heteronyi Károly egyetért azzal, hogy a költségvetésnek realinak kell lenni és hogy meg nem engedett áttalás helyet nem foghat.

Szilágyi Dezső elnök konstataja, hogy a hadügyminiszter kijelentését teljesen megfelelnek az albizottság által helyesen hangoztatott törvényes követelményeknek és hogy a hadügyminiszter csakis azon összegeket és

e sakis azon célokra veheti igénybe, a melyekre azok a jelenlegi budget illető cizimé megszavaztattak. A mennyiben a delegáció megadta neki azt, hogy az 1898-ban megszavazott harminc millió póthitel, valamint a többi rendkívüli hitelek kezelési időszaka kiterjesztessék 1900. évi január 30-ig, természetesen, hogy ezen hitelekre is het kadásokát az 1900. évre eső kezelési időszak alatt, de csakis azokra a célokra és azon összegekben, a melyekre ez a hitel eredetileg megszavazott, sem áttalásnak, sem virremetnek nem lévén helye.

Ezután az 1896-diki zárszámadási határidő meghosszabbítására vonatkozó előterjesztés a zárszámadási albizottsághoz tétellett át; az 1897-dik évi hitel-meghosszabbításokra és az 1898. évi rendkívüli hitel meghosszabbításokra vonatkozó előterjesztések pedig elfogadtattak.

Ezzel az albizottság tárgyalása véget ért s legközelebbi ülését kedden, azaz é hó 9-én, délután fél 4 órakor tartja.

A transzváli háború.

— Az Egyetértés tudósításától. —

London, jan. 6.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Ererebből tegnapi kelettel: Egy nagyobb csapat ma kivonult Chievelebből, hogy a Hlangwanetól délre emelkedő dombokon lévő ellenséges hadállásokat kikémlelje. A földértő csapat a 12. huszárezredből, natali karabélyosokból, a King Royal-Lövészek lovasított századából, dublini lövészekből, South-African-lovasokból és Thorneycroft-lovasokból állott és két 15 fontos ágyút vitt magával. A tüzérség több lövést tett az ellenséges sáncokra, a miben a tengeri ágyúk is támogatták, úgy, hogy a búrok Hlangwan mellett álló 40 fontos ágyúi nem tüzelhettek. Az ellenséget tábori tüzérségtől távolról lövéddözött. Minthogy azonban a búrok nem adták föl hadállásaikat, az angolok visszaverték táborukba.

London, jan. 6.

A Standardnak jelentik Durbanból 4-iki kelettel: A Bundesrath nem európai utasait partra bocsátották, az európaiakat azonban mind visszatarították és matrözökkel őrizték.

A Timesnak egy december 26-iki mafeking távirata részleteket közöl Baden-Powell ezredes kirohanásáról, a kinek az a kísérlete, hogy az ellenségek Cametere mellett lévő hadállást bevegye, balul sikerült, mert a búrok a kirohanás előtt való éjjel megérsítették hadállásukat. Azt hiszik, hogy a búrok árulás útján szerették tudomást Baden-Powell ezredes szándékáról. Néhány angol katona harezolva elérte a búrok sánczait, de nem tudta azokat bevenni. A búrok állítólag robbanó lövedékeket használtak és elesett és megebesült angolokat kifosztottak.

Berlin, jan. 6.

A Wolff-ügynökségnek jelentik Adenből: Az idevaló angol hatóságok elláltak a General postagözös további megmozgatásról s így a hajó néhány nap múlva folytatja útját.

London, jan. 6.

Baden-Powell ezredesnek egy hivatalos távirata a következőket jelenti Mafekingből december 26-iki kelettel: Ma reggel három ágyúval, a becsuáni ezrednek két századával és egy pánzelos-vonattal megtamadtam az egyik ellenséges sáncz-művet. A támadást vitélül hajtottuk végre, de minden fázadozásunk dacára sem sikerült rohammal a helységi beleséjé jutnunk. Én erre visszavonultam, miután három tiszt elesett és három megebesült. A veszteség nagy.

Páris, jan. 6.

A Journal jelentése szerint a pápa megbízta Vaughan bíbort, hogy Angliának ajánlja föl a szentesk kibeharítását a délafrikai háboru ügyében. A pápa állítólag a német császárt is értesítette szándékáról.

De nagy veszedelmeket is rejt magában ez a gaz. Az éget rendkívül táplálja, szítja, hiszen a legkisebb parázs rögtön langra lobban benne és így a csapok kezelésénél a legkisebb szabálytalanság vagy gondatlanság megmerhenl veszedelmek okozhat. Azonkívül az ember létkészése is lassú égés levén, ha a levegőbe több oxigén kerül, az ott dolgozó munkások belső tüzet is rendkívül fejleszti. A sziv működése, a vérkeringés sokszorosán fokozódik, az oxigénus levegőben lévő emberek valóságos lázasak lesznek.

Ezeket a hibákat akar segíteni Hoffmann német tudós készüléke, a levegő-regenerátor. Az elmes és célszerűen tartalmaz egy regenerátor-henger, a melyben egy átlukasztott, jóval kisebb átmérőjű henger forog a tengelye körül. A függőlegesen álló henger felső végén kis edény van, a mely koncentrált káliumot tartalmaz. A maró folyadék a tengelybe fűrt szük nyílason lecsorog az átlukasztott kisebb hengerbe. A nagy regenerátor hengernek két szelepe van. Az egyik centrikuslag-leszivattyú segítségével beszorítja a szénával átitaltot elvezethet levegőt, míg a belső átlukasztott hengerből a folytonos forgás következtében állandóan permetzik a maró kálium. A nagy hengerbe sajtot romlott levegővel a mindentelre permetző kálium szoros érintkezésbe jut és teljesen lefűti a levegőt megfertőző szénával. A kis szelepen pedig a megtisztított levegő a besajtolás okozta nagyobb nyomás következtében állandóan kiáramlik.

Hogy azt a néhány százaléki oxigénvesztéséget, a mit a szénával lefűtött, pótoljuk, a nagy hengerben kis gázométer van elhelyezve, a melyből állandóan vékony oxigénágszár lövel ki. A tengelyt vagy önálló kis motorral hajljuk, vagy pedig — a hol gépezet van — egyszerűen hozzákapsoljuk az erőátvitelre szolgáló transzmisszióművekhez és a kis készülék állandóan frissen tartja, felölti a munkahelyiségek levegőjét.

A villamoság napról-napra újabb csodákat terem és a századvegi ember már nem is tudja jóformán elképzelni, hogyan tudtak az emberek villamos világítás, telefon, erőtávítvány drót nélküli táviratolás nélkül megélni. Mindezeknek az a csodás erő a forrása, a mit villamoságszának nevezünk. Pedig a modern technika eddig még nem oldotta meg legnagyobb, de egyszerűsággal leghalaszabb feladatát. A villamos áram előállítását még mindig nagyon drága és körülményes. A technika valóban csak akkor ülheti diadaltrónpét, ha sikerüljön fog a villamoságot közvetlenül szénből, földönként meg legnagyobb erőforrásból, előállítani. Csak akkor vivja majd ki a technika legényesebb diadalát, ha a szénen nem fogjuk oly gazdaságstalanul és egészségtelenül kilenczven százalékos erővesztéssel pázaronli tüzhelyeinkben, kályháinkban, kazanfűtésünkben és ha városaink márványoszlopai, házaik homlokzatait nem fogja feketére kormozni, a földet pedig a vetésé- és erdőkent nem fogja megromolni, tönkretenni a sűrű fekele fűst, a mely sok ezer oszlopban gomolyodik gyáraink és házaik kéményeiből. A esendesen, tisztán, de hatalmas erővel működő villamos-áram korszaka lesz ez. A villamos áram fogja az összes gyárak üzemet működésben tartani, a fémeket a föld méhéből a napvilágra felhozni és lakasainkat életi; a villamos áram fogja ételeinket megfűzni, utcáinkat tisztán tartani, vizet szivattyúzni és mindent esendesen és tisztán fogja megtenni. Nem lesz szükség épbényuló kéményekre, nem fog fölöttébb folytonosan gomolyodni a kóválygó füsttelhő — sokszorosán fokozott munka sokszorosán nagyobb tisztasággal és egészségéssel: ez lesz a technika legzsebb, legesodasabb vívmánya!

Több mint egy évtizede már annak, hogy a természetbúvárunk ezzel a világra szóló kérdéssel foglalkoznak, azonban eddig alig mutatnak fel eredményt. Azt a titkot, a melynek birtokában a

nagy átalakulást meg lehetne teremteni, hogyan lehet a szénből közvetlenül előállítani, fejleszteni a villamos áramot, még mindig nem ismerjük. Pedig kétségtelen, hogy a közén marad dacára Skandinávia és az Alpok minden érkétesített és értékesített víz erejének, dacára a méltóság-teljesen tova hómólygó hatalmas folyamok még szunnyadó energiájának, dacára a légáramlások és időjárás-változások, valamint az aply és dagály ereje felhasználhatóságának, — még évezredek múlva is, ha nem mindörökké az ipari célokra szükséges villamos erő legártalomdusabb forrása. Azonkívül pedig a széntgyásztás is annyira redukálódott, hogy a most elhasznált széntmennyiségnek talán hálathet részeg megtakarítható lenne és fölöslegessé válnék a gépek és készülékek nagy tömege, ha sikerülne a gőzgépeket és dynamókat kiküszöbölni és a villamoságot akár közvetlenül a szénből, akár annak mass elemekkel való vegyületeiből egyszerűen fejleszteni. A kutatások ezen a téren, bár nagyon a kezdet stádiumában vannak, két irányban haladnak. Rézben a régi termoelektromos oszlopok elve segítségével akarják a villamosáramot előállítani, részben pedig közvetlenül a szénből vegyi átalakulások előidézésé által. E célból a szénát kálium-só oldatba, vagy más reagensekbe helyezik és elektromos áram fejlődése közben oxidálják.

Ezek a kísérletek azonban, mint említettük, még nagyon kezdetlegesek. A tudomány és a technika folytonos fejlődése, az újabb és újabb talalmányok értékesítése és felhasználása azonban már annyira előkészítettek a tudomány talaját, hogy bizton lehet állítani, hogy a huszadik század, a melynek már közében állunk, kizárólag a villamoság százada lesz.

L. G.

IDEGENEK UTMUTATÓJA.

Ajánlható beszerzési források

BUDAPESTEN.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkassza... Bankok és takarékpénztárak.

Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság... Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (trieszti ált. biztosító-társaság)... Assicurazioni Generali.

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. (Leány- és ifjúsági intézet)... Első Leánykiképzési Egylet m. sz.

Cement- és építési anyagok.

Melocco Péter I. m. kiz. szab. római és vélemez márvány-mozák lemez... Melocco Péter I. m. kiz. szab. római és vélemez.

Walla József mozaik- és cseméntár-gyára... Walla József mozaik- és cseméntár-gyára.

Szállodák.

Vadászkürt szálloda IV. Kishid-utca 5... Vadászkürt szálloda IV. Kishid-utca 5.

Metropol szálloda, Kerepesi-út 58. sz. alatt... Metropol szálloda, Kerepesi-út 58. sz. alatt.

Varrógépek.

Eredeti Singer-varrógépek, családi használatra és ipari célra... Eredeti Singer-varrógépek, családi használatra és ipari célra.

Vízgyógyintézet.

Dr. Vaskovits-féle svábnegyi és város-majori hidegvízgyógyintézet... Dr. Vaskovits-féle svábnegyi és város-majori hidegvízgyógyintézet.

Vízvezeték- és lépcsőszerelvények.

Knth Károly mérnök és gyáros, Budapest VII. Garai-utca 8... Knth Károly mérnök és gyáros, Budapest VII. Garai-utca 8.

KÖZGAZDASÁG.

New-York, jan. 5. A részvénypiac igen szilárdan állt... New-York, jan. 5. A részvénypiac igen szilárdan állt.

Üzleti heti szemle.

(Második rész) — jan. 6. Vetőmagvak... Üzleti heti szemle.

ról, csak hogy nem jelentékeny. Igen szilárd az üzlet helyzete... ról, csak hogy nem jelentékeny. Igen szilárd az üzlet helyzete.

Denatrált szesz. (Kalmár Sándor jelentése az Egyetértés számára)... Denatrált szesz. (Kalmár Sándor jelentése az Egyetértés számára).

Sertésüzlet. (Az első magyar sertésüzlet részvénytársaság tudósítása az Egyetértés számára)... Sertésüzlet. (Az első magyar sertésüzlet részvénytársaság tudósítása az Egyetértés számára).

Repezoelaj és repezoegocina. (Az Egyetértés tudósítása)... Repezoelaj és repezoegocina. (Az Egyetértés tudósítása).

Avány-kencőolajok. (Az Egyetértés tudósítása)... Avány-kencőolajok. (Az Egyetértés tudósítása).

Petroleum. (Az Egyetértés tudósítása)... Petroleum. (Az Egyetértés tudósítása).

Széna, szalma és talarmány. (Fuchs József nyersanyagok... Széna, szalma és talarmány. (Fuchs József nyersanyagok).

VEGYES KÖZLEMÉNYEK. A közös függő államadósság kimutatása... VEGYES KÖZLEMÉNYEK. A közös függő államadósság kimutatása.

KERESKEDELEM ÉS TÖZSDE. Értéktőzsde. A mai úrnapki nagynyomtatásban... KERESKEDELEM ÉS TÖZSDE. Értéktőzsde. A mai úrnapki nagynyomtatásban.

KÜLFÖLDI ÁRUTÖZSDEK. Triest, január 5. Nyerszevők... KÜLFÖLDI ÁRUTÖZSDEK. Triest, január 5. Nyerszevők.

Hamburg, január 5. Petroleum helyben... Hamburg, január 5. Petroleum helyben.

Amsterdam, január 5. Petroleum... Amsterdam, január 5. Petroleum.

Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika... Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika.

Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika... Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika.

magánkamattal 5/2 százaléka, Londonban pedig 4/7... magánkamattal 5/2 százaléka, Londonban pedig 4/7.

Csőbe jutott festség. A magyar festség... Csőbe jutott festség. A magyar festség.

Napirend 1900. január 7. Napirend 1900. január 7.

Felelős szerkesztő: Dienes Márton. Felelős szerkesztő: Dienes Márton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK. Berlin, jan. 6. (Az Egyetértés tudósítása)... KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK. Berlin, jan. 6. (Az Egyetértés tudósítása).

Zárlatok jegyzetük: 4-2% papírjarek... Zárlatok jegyzetük: 4-2% papírjarek.

Berlin, január 6. (Utólagos) Osztrák hitelrészvény... Berlin, január 6. (Utólagos) Osztrák hitelrészvény.

Hamburg, január 6. (Zárlat). Magyar aranyjarek... Hamburg, január 6. (Zárlat). Magyar aranyjarek.

London, január 6. (Zárlat). 2% angol csónok... London, január 6. (Zárlat). 2% angol csónok.

KÜLFÖLDI ÁRUTÖZSDEK. Triest, január 5. Nyerszevők... KÜLFÖLDI ÁRUTÖZSDEK. Triest, január 5. Nyerszevők.

Hamburg, január 5. Petroleum helyben... Hamburg, január 5. Petroleum helyben.

Amsterdam, január 5. Petroleum... Amsterdam, január 5. Petroleum.

Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika... Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika.

Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika... Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika.

Páris, jan. 6. Buzsá folyó... Páris, jan. 6. Buzsá folyó.

Felelős szerkesztő: Dienes Márton. Felelős szerkesztő: Dienes Márton.

Napirend 1900. január 7. Napirend 1900. január 7.

Felelős szerkesztő: Dienes Márton. Felelős szerkesztő: Dienes Márton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK. Berlin, jan. 6. (Az Egyetértés tudósítása)... KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK. Berlin, jan. 6. (Az Egyetértés tudósítása).

Zárlatok jegyzetük: 4-2% papírjarek... Zárlatok jegyzetük: 4-2% papírjarek.

Berlin, január 6. (Utólagos) Osztrák hitelrészvény... Berlin, január 6. (Utólagos) Osztrák hitelrészvény.

Hamburg, január 6. (Zárlat). Magyar aranyjarek... Hamburg, január 6. (Zárlat). Magyar aranyjarek.

London, január 6. (Zárlat). 2% angol csónok... London, január 6. (Zárlat). 2% angol csónok.

KÜLFÖLDI ÁRUTÖZSDEK. Triest, január 5. Nyerszevők... KÜLFÖLDI ÁRUTÖZSDEK. Triest, január 5. Nyerszevők.

Hamburg, január 5. Petroleum helyben... Hamburg, január 5. Petroleum helyben.

Amsterdam, január 5. Petroleum... Amsterdam, január 5. Petroleum.

Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika... Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika.

Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika... Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika.

VÁR-SZÍNHÁZ. Budapest, 1900. január 7-én... VÁR-SZÍNHÁZ. Budapest, 1900. január 7-én.

VIG-SZÍNHÁZ. Budapest, 1900. január 7-én... VIG-SZÍNHÁZ. Budapest, 1900. január 7-én.

TÖBBISZÁZ KIRÁLYI. Magyar népmese... TÖBBISZÁZ KIRÁLYI. Magyar népmese.

„Egyetértés” Hírlapkiadó, Irod. és Nyomda-Részv.-Társaság... „Egyetértés” Hírlapkiadó, Irod. és Nyomda-Részv.-Társaság.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK. Berlin, jan. 6. (Az Egyetértés tudósítása)... KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK. Berlin, jan. 6. (Az Egyetértés tudósítása).

Zárlatok jegyzetük: 4-2% papírjarek... Zárlatok jegyzetük: 4-2% papírjarek.

Berlin, január 6. (Utólagos) Osztrák hitelrészvény... Berlin, január 6. (Utólagos) Osztrák hitelrészvény.

Hamburg, január 6. (Zárlat). Magyar aranyjarek... Hamburg, január 6. (Zárlat). Magyar aranyjarek.

London, január 6. (Zárlat). 2% angol csónok... London, január 6. (Zárlat). 2% angol csónok.

KÜLFÖLDI ÁRUTÖZSDEK. Triest, január 5. Nyerszevők... KÜLFÖLDI ÁRUTÖZSDEK. Triest, január 5. Nyerszevők.

Hamburg, január 5. Petroleum helyben... Hamburg, január 5. Petroleum helyben.

Amsterdam, január 5. Petroleum... Amsterdam, január 5. Petroleum.

Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika... Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika.

Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika... Berlin, január 6. (Göteborgi) Észak-Amerika.

Selyem-bloousok 2 forint 40 krtól

Henneberg G., selyengyáros, Zürichben. Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik!

Dr. Pfeiffermann Péter-féle fogpaszta. Csász. és kir. kiz. szabadalom.

FRATELLI DEISINGER, FIUME. Mégis csak legjobb a Kávé Fiuméből.

A Kőbányai Királyi-erősségű Góliát Maláta Kávéja.

China-bor Serravallo, vassal, gyengekedőknek, verszegényeknek, időlőknek.

Dr. GARAI ANTAL. Titkos betegségeket, betegségek, betegségek.

